

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законами України
від 5 жовтня 2000 року N 2035-III,
від 15 травня 2003 року N 762-IV,
від 22 травня 2003 року N 860-IV

(У тексті Закону слова "Міністерство економіки України" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики" у відповідному відмінку згідно із Законом України від 22 травня 2003 року N 860-IV)

Цей Закон встановлює режим здійснення товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності, відповідальність за порушення його норм та визначає повноваження і функції державних органів під час здійснення контролю за проведенням таких операцій.

Стаття 1. Загальні положення

1. Товарообмінна (бартерна) операція у галузі зовнішньоекономічної діяльності - це один з видів експортно-імпортних операцій, оформлених бартерним договором або договором із змішаною формою оплати, яким часткова оплата експортних (імпортних) поставок передбачена в натуральній формі, між суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності України та іноземним суб'єктом господарської діяльності, що передбачає збалансований за вартістю обмін товарами, роботами, послугами у будь-якому поєднанні, не опосередкований рухом коштів у готівковій або безготівковій формі.

Оцінка товарів за бартерними договорами здійснюється з метою створення умов для забезпечення еквівалентності обміну, а також для митного обліку, визначення страхових сум, оцінки претензій, застосування санкцій. Умовою еквівалентності обміну за бартерним договором є обмін товарами (роботами, послугами) за цінами, що визначаються суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України на договірних засадах з урахуванням попиту та пропозиції, а також інших факторів, які діють на відповідних ринках на час укладення бартерних договорів. У випадках, передбачених законодавством України, контрактні ціни визначаються суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України відповідно до індикативних цін.

2. У бартерному договорі зазначається загальна вартість товарів, що імпортуються, та загальна вартість товарів (робіт, послуг), що експортуються за цим договором, з обов'язковим вираженням в іноземній валюті, віднесеній Національним банком України до першої групи Класифікатора іноземних валют.

3. Усі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності України мають право на проведення товарообмінних (бартерних) операцій відповідно до законодавства України.

4. З метою збільшення надходжень в Україну валютних коштів, стабілізації грошової національної одиниці та оздоровлення фінансово-банківської системи держави в цілому може бути заборонено проведення товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності з товарами (роботами, послугами), перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 2. Строки проведення товарообмінних (бартерних) операцій

1. Товари, що імпортуються за бартерним договором, підлягають ввезенню на митну територію України у строки, зазначені в такому договорі, але не пізніше 90 календарних днів з дати митного оформлення (дати оформлення вантажної митної декларації на експорт) товарів, що фактично експортовані за бартерним договором, а в разі експорту за бартерним договором робіт і послуг - з дати підписання акта або іншого документа, що засвідчує виконання робіт, надання послуг.

Датою ввезення товарів за бартерним договором на митну територію України вважається дата їх митного оформлення (дата оформлення вантажної митної декларації на імпорт), а в разі імпорту за бартерним договором робіт або послуг - дата підписання акта або іншого документа, що засвідчує виконання робіт, надання послуг.

У разі експорту за бартерним договором високоліквідних товарів строки ввезення на митну територію України імпортованих товарів не повинні перевищувати 60 календарних днів з дати оформлення вивізної вантажної митної декларації.

Перелік високоліквідних товарів встановлюється Кабінетом Міністрів України.

2. У разі імпорту за бартерними договорами каучуку натурального, синтетичного, прискорювачів вулканізації каучуку готових (коди товарів згідно з Гармонізованою системою опису та кодування товарів 40.01.10000, 40.01.21000, 40.01.22000, 40.01.29100, 40.02.39000, 40.02.49000, 40.02.60000, 38.12.10000, 38.12.20000, 38.12.30800) з країн Північної та Латинської Америки, Японії, Південно-Східної Азії, Центральної та Південної Африки строк їх ввезення на митну територію України не повинен перевищувати 150 календарних днів з дати митного оформлення (дати оформлення вантажної митної декларації на експорт) товарів, що фактично експортовані за бартерними договорами.

(статтю 2 доповнено частиною другою згідно із Законом України від 05.10.2000 р. № 2035-III, у зв'язку з цим частини другу і третю вважати відповідно частинами третьою і четвертою)

3. Перевищення установлених цією статтею строків ввезення товарів (виконання робіт, надання послуг), які імпортуються за бартерними договорами, що передбачають виробничу кооперацію, консигнацію, комплексне будівництво, поставку складних технічних виробів, товарів спеціального призначення, допускається за наявності у суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності України, який є стороною відповідного бартерного договору, разового індивідуального дозволу, що видається центральним органом виконавчої влади з питань економічної політики у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, на строк, визначений у такому дозволі.

(абзац перший частини третьої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 05.10.2000 р. N 2035-III)

Порядок віднесення бартерних договорів до таких, що передбачають виробничу кооперацію, консигнацію, комплексне будівництво, поставку складних технічних виробів, товарів спеціального призначення, визначає Кабінет Міністрів України.

4. У разі переоформлення в установленому порядку бартерного договору на інші види зовнішньоекономічного договору строки, передбачені цією статтею, не поновлюються і не перериваються. При цьому переоформлення здійснюється в установленому порядку, а строк грошової оплати високоліквідних товарів продовжується до 90 днів.

У разі коли замість поставок товарів (робіт, послуг), що імпортуються за бартерним договором, іноземний контрагент виконує свої зобов'язання шляхом перерахування коштів на рахунок суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності України - сторони договору, підставою для зняття з контролю митного органу питання щодо імпортової частини за бартерним договором є подання зазначеним суб'єктом до митного органу довідки уповноваженого банку про надходження коштів у рахунок цього договору в установлені законодавством України строки на суму, еквівалентну вартості товарів (робіт, послуг), зазначених у договорі, та копії додаткових угод, які зумовлюють зміну характеру договору.

У разі зміни умов договору, що передбачає заміну зобов'язань щодо оплати товару іноземним контрагентом в грошовій формі на зобов'язання по постачанню товарів (робіт, послуг), український постачальник подає копії договору та додаткових угод до органу державної податкової служби України.

Стаття 3. Відповідальність за порушення строків проведення товарообмінних (бартерних) операцій

1. Порушення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності України передбачених частинами першою - третьою статті 2 цього Закону строків ввезення товарів (виконання робіт, надання послуг), що імпортуються за бартерним договором, тягне за собою стягнення пені за кожний день прострочення у розмірі 0,3 відсотка вартості неоплачених товарів (робіт, послуг), що імпортуються за бартерним договором.

Загальний розмір нарахованої пені не може перевищувати розміру заборгованості.

2. Якщо заборгованість за бартерним договором виникла через обставини непереборної сили або форс-мажору, строки, передбачені частинами першою - третьою статті 2 цього Закону, зупиняються і пеня за їх порушення протягом дії цих обставин не стягується.

Настання та закінчення дії обставин непереборної сили повинно бути підтверджено довідкою офіційного органу, уповноваженого державою, де такі обставини мали місце. Обставини форс-мажору підтверджуються в установленому законом порядку.

3. У разі прийняття судом, Міжнародним комерційним арбітражним судом чи Морською арбітражною комісією при Торгово-промисловій палаті України або іншим уповноваженим арбітражем, в тому числі в іншій країні, позовної заяви про стягнення заборгованості, яка виникла внаслідок недотримання строків та інших умов, визначених бартерним договором, строки, передбачені частинами першою - третьою статті 2 цього Закону, зупиняються і пеня за їх порушення в цей період не сплачується.

(абзац перший частини третьої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.05.2003 р. N 762-IV)

У разі прийняття судом рішення про відмову в позові повністю або частково чи припинення (закриття) провадження у справі або залишення позову без розгляду строки, передбачені частинами першою - третьою статті 2 цього Закону, поновлюються і пеня за їх порушення сплачується за кожний день прострочення, включаючи період, на який ці строки було зупинено. У разі часткової відмови в позові пеня нараховується тільки в тій частині, в якій було відмовлено.

(абзац другий частини третьої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.05.2003 р. N 762-IV)

У разі прийняття судом рішення про задоволення позову пеня за порушення строків, передбачених частинами першою - третьою статті 2 цього Закону, не сплачується з дати прийняття позову до розгляду судом, арбітражним судом.

(абзац третій частини третьої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.05.2003 р. N 762-IV)

4. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності України, які здійснили експорт або імпорту робіт, послуг за бартерним договором, зобов'язані протягом п'яти робочих днів з дня підписання акта або іншого документа, що засвідчує виконання робіт чи надання послуг, повідомити органи державної митної служби України (якщо імпортується або експортується за даним договором товари) або органи державної податкової служби України (якщо імпортується або експортується за даним договором роботи чи послуги) про факт здійснення експорту товарів (робіт, послуг). Неподання або несвоєчасне подання такої інформації тягне за собою нарахування пені у розмірі одного відсотка вартості експортованих товарів (робіт, послуг) за кожний день прострочення. Загальний розмір нарахованої пені не може перевищувати вартості експортованих товарів (робіт, послуг).

Органи державної митної служби України здійснюють контроль за надходженням товарів за імпортом згідно з бартерним договором та інформують органи державної податкової служби про порушення строків надходження товарів, передбачених частинами першою - третьою статті 2 цього Закону.

Органи державної податкової служби України здійснюють контроль за своєчасним імпортом робіт і послуг згідно з бартерним договором та інформують органи державної митної служби України про фактичний експорт робіт і послуг для здійснення контролю за своєчасним надходженням товарів, що повинні бути імпортовані.

5. Органи державної податкової служби України мають право за наслідками документальних перевірок стягувати у безспірному порядку з суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України пеню, передбачену цією статтею.

6. Суми пені, стягнутої відповідно до цієї статті, спрямовуються до Державного бюджету України у порядку, передбаченому законодавством України.

(стаття 3 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 05.10.2000 р. N 2035-III)

Стаття 4. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором України, ратифікованим Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 5. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через 90 днів з дня його опублікування.
2. Якщо експорт товарів (робіт, послуг) за бартерним договором здійснено до набрання чинності цим Законом, строки ввезення на митну територію України товарів (робіт, послуг), що імпортуються за бартерним договором, не поновлюються і не перериваються.
3. До приведення законодавства у відповідність з цим Законом чинні акти законодавства застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.

Президент України
м. Київ
23 грудня 1998 року
№ 351-ХІV

Л. КУЧМА